

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KEREITI YA 11

PUDUNGWANA 2017

**SESOTHO PUO YA LAPENG – PAMPIRI YA 3
MEMORANTAMO**

MATSHWAO: 100

Memorantamo ena e na le maqephe a 11.

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1****1.1 Motho eo ke lakatsang ho tshwana le yena bophelong ba ka. (Descriptive)**

- Moqoqo ona o hlalosa diketsahalo tsa boiqapelo tse kgolwehang.
- Mohlahlobuwa a ngole ditaba tsa hae a bontsha thahasello mothong eo a mo ratang.
- Dikahare tse ka lebellwang ke tse kenyelletsang tse latelang:
 - mohlahlobuwa a bolele motho eo a lakatsang ho tshwana le yena bophelong ba hae.
 - a bolele dintle tsohle tsa motho eo, jk semelo, boiphihlelo jj
 - a hlakise mekutu eo a tlang ho e etsa ho leka ho tshwana le senatla seo sa hae.
 - a ka nna a ama dintho tse entsweng ke senatla sena, le diphephetso tseo se di hlotseng tse ammeng maikutlo a hae.
 - a ka phethela ka ho kgothalletsa batho/batjha ho latela mehlala ya bahale ba pakwang ka mesebetsi e metle.

[50]**1.2 Ha monna a hlokaetse mosadi o tshwanela ho nyalwa ke moena wa monna eo. Dumellana kapa o hanane le mohopolo ona. (Argumentative)**

- Mofuteng ona wa moqoqo mohlahlobuwa o sekaseka sehlooho ebe o tsepama dintlheng tse dumellanang kapa tse hanyetsanang le sehlooho, ho ya kamoo a kgethileng ka teng.
- Mohlahlobuwa a hlahise ntlhakemo ya hae, mme a e tshehetse ka mabaka a utlwahalang.
- Ntlhakemo ya mohlahlobuwa e lokela ho hlaka ka dinako tsohle.
- Disebediswa tsa bonono tse fapaneng le mawa a tshusumetso di lokela ho sebediswa.
- Dikahare tse lebelletsweng di ka kenyelletsa tse latelang:
 - kutlwisiso ka selekane sa lenyalo le melao ya kenelo;
 - Ba tshehetsang hore mosadi a nyalwe ke moena wa monna ba ka hlahisa dintlha tse lateng:**
 - sepheo sa lenyalo ke ho atisa lelapa le leloko.
 - mosadi ha a nyalwa ho ntshitswe dikgomo tsa bohadi, ba bohadi ba na le tokelo bophelong ba hae.
 - moena wa monna o tla etsa moholwane bana bao e leng ba leloko ka madi, mme bana ba tla utlwana.
 - lenyalo lena le tla etsa bonnete ba hore mosadi ha a kgahlwe kapa ha a thetswe ke banna ba se nang thahasello ya lelapa ba mpang ba ipatlela lefa feela.
 - Ba hananang le hore mosadi a kenelwe ba ka hlahisa tsena:**
 - le ha mosadi a nyetswe jwalo empa ha se sesebediswa o na le maikutlo.
 - dikgomo tsa bohadi ha di rekise mosadi empa di tiisa tumellano ya malapa.
 - ratile monna wa hae e seng moena wa monna.
 - tshusumetso eo e tshwana le tlhekefetso ya mefuta e mengata

[50]

- mme ha e a amoheleha.
- ka nako e nngwe le yena moena eo o se a na le mosadi wa hae kapa kgarebe eo a e ratang.
- lenyalo la mofuta ona ha le a thewa hodima lerato, le na le diphephetso tse ngata.

1.3 Mantswe a sebui sa moketjaneng oo a nthuta hore ke tshwanela ho itshepa. (Narrative)

- Moqoqong ona mohlalobuwa o pheta ho hong ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho se hlahoswang ka tsela e hlakileng.
- Mohlahlobuwa a ngole ditaba tsa hae jwalo ka ha e ka o ne a le teng ha di etsahala.
- Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tse latelang:
 - mohlalobuwa a re bolelle ka mofuta wa moketjana oo a neng a le ho wona.
 - a ka bua ka tse neng di etsahala pele ho sebui sa bohlokwa.
 - a phete mantswe a kgothatso a sebui a mo kgothaleditseng ho itshepa.
 - a bontshe hore o tla nka mehato efe ho nnetefatsa boitshepo.

[50]

1.4 Ka nnete Afrika Borwa ke naha ya tokoloho/demokerasi (Reflective)

- Ke moqoqo wa boimamelo kapa oo ho ona mongodi a hlahisang maikutlo a hae hodima sehlooho, a se nahanisisa ka botebo.
- Mongodi o nahana ka ntlha e itseng ebe o fana ka maikutlo le mehopolo eo e leng ya hae.
- Dikahare tse lebelletsweng e ka ba tsena tse latelang:
 - Mohlahlobuwa a bontshe kutlwisiso ya tokoloho kapa demokerasi;
 - a bue ka tokoloho ya ho kgetha/ho vouta;
 - a bue ka matla a ho kgetha mokgatlo wa dipolotiki o busang;
 - tokoloho eo maAfrika Borwa a nang le yona thutong, boithabisong; mesebetsing jj hammoho le tshirelletso ya molaotheho;
 - bolokolohi boo le matswantle a nang le bona, bo nang le tse ntle le mpe.

[50]

1.5 Mafu/malwetse a mangata a mehleng ena a etswa ke mokgwa oo re phelang ka ona le dijo tseo re di jang. (Discursive)

- Mofuteng ona wa moqoqo mohlalobuwa o sekaseka sehlooho ebe o nehelana ka dintlha tse tshetsang le tse hanyetsanang le sehlooho.
- Moqoqo ona ha o nke lehlakore, mme o nehelana ka maikutlo mahlakoreng a mabedi a sehlooho.
- **Dikahare tse lebelletsweng di ka kenyetsetsa tsena tse latelang:**
 - Mohlahlobuwa a bontshe hore o tseba phapano pakeng tsa mokgwa wa ho phela wa mehleng ena le wa kgale;
 - a bolelle hore mofuta ya dijo e neng e jewa kgale e ne e fana ka matla;

- a fane ka mehlala ya mekgwa ya ho phela e kang ho kena thobalanong ha batjha ba so nyalwe/nyale, ho tsamayang le mafu a thobalano le phamokate;
- mafu a kang mofetshe/kankere a bakwa le ke dithethefatsi tse atileng mehleng ena;
- mafu a hlaselang sebete le diphio a etswa ke dinotahi tsa mefuta;
- mafu a ditswekere, kगतello ya maikutlo le phahamo ya madi, a etswa ke mefuta ya dijo.

[50]

1.6 Letsatsi la ditlhodisano tsa dipapadi. (Narrative)

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o pheta ho hong ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho se hlalotswang ka tsela e hlakileng.
- Mohlahlobuwa a ngole ditaba tsa hae jwalo ka ha e ka o ne a le teng ha di etsahala.
- **Dikahare tse ka lebellwang e ka ba tse latelang:**
 - mohlahlobuwa a re phetele ka letsatsi la tlhodisano le hore ho ne ho hlodisana dihlopha dife;
 - a bolele mefuta ya dipapadi tse neng di bapalwa;
 - a ka bua ka dipapadi tsa dikolong moo barutwana ba hlodisanang;
 - a ka pheta ka tlhodisano ya dihlopha tse kgolo tsa papadi eo a neng a e bohile, mme a hlalosa tse mo thabisitseng;
 - a ka phethela ka ho thoholetsa sekolo/sehlopha se hlotseng mme botshehetsi ba hae bo hlake.

[50]

1.7 1.7.1 Setshwantsho: Moqoqo wa mofuta ofe kapa ofe.

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o boha setshwantsho, mme a hlalose kapa a phete ka seo a se bonang ka tsela e kgodisang e bileng e hlakisa ditaba hantle.
- Moqoqo ona o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe, ho latela moelelo o qholotswang ke setshwantsho maikutlong a hao.

[50]

1.7.2 Setshwantsho: Moqoqo wa mofuta ofe kapa ofe.

- Moqoqong ona mohlahlobuwa o boha setshwantsho, mme a hlalose kapa a phete ka seo a se bonang ka tsela e kgodisang e bileng e hlakisa ditaba hantle.
- Moqoqo ona o ka ngolwa ho tswa lehlakoreng lefe kapa lefe, ho latela moelelo o qholotswang ke setshwantsho maikutlong a hao.

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 50

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQQO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Tshekatsheko ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintlha, kelohlolo ya baamohedi ba ditaba, maikemisetsa le maemo MATSHWAO A 30	28–30 - Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang - Mehopolo e bontsha boqhetseke, e phephetsa monahano mme ke e sutsitseng; - e hlophisitswe hantle ka tsela e ikgethang/babatsehang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	22–24 - Nehelano e ralehileng hantle haholo; - Mehopolo e tsamaellana le sehlooho ka botlalo, e a kgahlisa mme e na le bopaki ba mehopolo e sutsitseng; - e hlophisitswe hantle haholo ka tsela e ikgethang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	16–18 - Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhoheho - Mehopolo e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang - e hlophisitswe ka tsela e utlwisisehang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	10–12 - Nehelano e momahane mona le mane - Mehopolo ke e seng ya boiqapelo mme e sa hlakang - Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	4–6 - Nehelano e tswile lekoteng ho hang - Mehopolo ke e sa tsepamang e dubakaneng - Ha e utlwahale mme dintlha di a phetakakwa - Ha e a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo
	25–27 - Nehelano e tswileng matsoho le ha e haellwa ke dintlha tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang - Mehopolo ke e sutsitseng mme e bontsha boqhetseke; - e hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	19–21 Nehelano e radilweng hantle - Mehopolo ke e loketseng mme e thahasellisang - e hlophisitswe hantle ka tsela e ikgethang mme e momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	13–15 - Nehelano e a kgotsofatsa le ha e sa hlaka mona le mane - Mehopolo e momahane le ho kgodisa ka tsela e mahareng; - ho na le tlhophiso le momahano e itseng ho kenyeditswe le selelekela, mmele le qetelo.	7–8 - Nehelano boholo e tswile lekoteng - Mehopolo ha e a momahana ka tshwanelo mme e a lahlehisa - Nehelano ha e na bopaki ba tlhophiso le momahano	0–3 - Boitoke ha bo yo ba ho arabala sehlooho - Mehopolo e tswile lekoteng ka ho phetahala, ha e a nepahala - nehelano ha e a tsepama sehloohong, mme e dubakane
Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE TOKISO YA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, tlotlontswa ke tse lokelang sepheo/ tshusumetso le maemo, kgetho ya mantswa, tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 15	14–15 - Sehalo, rejisetara, setaele le, tlotlontswa di loketse sepheo ka tsela e babatsehang, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshepo ka tsela e tsotshang - o sebedisitse sehalo se matla mme se susumetsang ka tsela e ikgethang - o batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto - o radilwe ka bokgoni bo tsotshang	11–12 - Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswa di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo haholo; - tshebediso ya puo e matla mme ho sebedisitse sehalo se loketseng ka nako tsohle; - boholo ba mosebetsi ha o na diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto - o radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 - Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswa di loketse sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo - puo ya bonono ke e loketseng mme e sebedisitse ka tshwanelo - O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 - Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswa ha di a lokela sepheo, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo; - puo e sebedisitse feela ka tsela ya motheo; - sehalo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang; - ho sebedisitse tlotlontswa ya motheo feela	0–3 - Puo e sebedisitsewang ha se e utlwisisehang; - sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswa ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepheo le maemo; - tshebediso ya tlotlontswa e haellang haholo hoo nehelano e sa utlwisisehang
	13 - Tshebediso ya puo ke e nepahetseng mme e susumetsang sehalo sa tema - e batla e hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto - e radilwe ka bokgoni bo tsotshang	10 - Tshebediso ya puo ke e sefutho mme e loketseng maemo - sehalo ke se matla mme se loketseng - ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto - e radilwe hantle	7 - Tshebediso ya puo ke e kgotsofatsang le ha ho na le ho sa tsamaellane mona le mane - kakaretso sehalo ke se loketseng le ha puo ya bonono e le e haellang	4 - Puo ke ya motheo feela mme e sebedisitse ka tsela e haellang - dipolelo le diratswana di na le tshwanang e se nang motswako - tlotlontswa e haella haholo feela	
SEBOPEHO Makgetha a tema: Popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehlang MARSHWAO A 5	5 - Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang - katoloso ya dintlha ke e ikgethang - dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e ikgethang	4 - Dintlha ke tse loketseng mme tse hodisang sehlooho - momahano e bopilweng ke e supang bokgoni - dipolelo le diratswana di loketse nehelano mme di papafapannngwa ka tshwanelo	3 - Dintlha tse loketseng di hodisa sehlooho ka tsela e mahareng - dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng - moqoqo o ntse o hlahisa moelelo	2 - Tse ding tsa dintlha ke tse utlwahalang - dipolelo le diratswana di na le diphoso - Moqoqo o a utlwisiseha le ha o le diphoso	0–1 - Dintlha tsa bohlokwa di a haella - dipolelo le diratswana tse hlahisitsweng ke tse fosahetseng - moqoqo ha o na moelelo o lebelletsweng
MATSHWAO	40–50	30–39	20–29	10–19	0–9

KAROLO YA A: MOQOQO**MATSHWAO A SEBEDISWANG HO BONTSHA DIPHOSO HA HO TSHWAUWA MOQOQO****SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:****SEKALA SA HO TSHWAYA MOQOQO****MATSHWAO: {50}**

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo / dikgutsufatso
Dikahare le Moralo	30	DM =
Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	15	PST =
Sebopeho	5	Seb =
Matshwao ohle	50	

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG feela karolong ya A.
- Karolo e nngwe le e nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng ho tshwaya tema e nngwe le e nngwe.
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tseno tse latelang:
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho ya ka kgato ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a tshebediso ya puo ho fella kgatong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a sebopeho ho fella kgatong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Ho sehelle lentswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka hodima lentswe/polelo ka tshebediso ya matshwao a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arohana;
- -,+ bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
- **Mn** bakeng sa mongolo (orthography) o fosahetseng;
- **Mp** bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- **Mt** bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe letshwao moo le sa hlokeheng teng;
- **P** bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng/e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
- ^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe le/e siilweng pakeng tsa mantswe a mang;
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha/ho arola diratswana

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO

POTSO YA 2

2.1 NALANE YA BOPHELO BA MOFU/OBITJHUARI

- Ke mofuta wa tema e ngolwang ka ditaba tsa motho ya seng a hlokahetse.
- Dintlha tse latelang di elwe hloko:
 - mofu ke mang, batswadi ba ha ke bomang, ke wa bokae;
 - hlahile neng (letsatsi, kgwedi, selemo);
 - hlahetse kae (lebitso la sebaka e seng sepetlele);
 - kgolo ya mofu, ho kenyelletswe le tsa dikolo;
 - tsa mosebetsi le dikatleho tsa hae;
 - tsa lenyalo;
 - sesosa sa lefu le bao a ba siyang;
 - seboko sa mofu.

[25]

2.2 LENANETSAMAISO LE METSOTSO YA KOPANO

- Ke mofuta wa tema e sebediswang ke mekgatlo e fapaneng.
- Lenanetsamaiso le ba le dintlha tse latelang:
 - lebitso la mokgatlo le hlahelle;
 - pulo;
 - ba teng le ba siyo;
 - metsotso ya kopano e fetileng;
 - tse tswang metsotsong;
 - ditaba tse ntjha tsa letsatsi;
 - ditaba tse ding;
 - letsatsi la kopano e tlang;
 - ho kwala;
 - mongodi le mohla qetellong.
- Metsotso ya kopano e ngolwa ho tswa ho lenanetsamaiso, ho ya ka tlhahlamano ya ditaba tse builweng.
- Metsotso e ngolwa ka lekgathe lefetile hape ka boetsuwa.

[25]

2.3 LENGOLO LA SETSWALLE/SETLWAEDI

- Aterese e nngwe; ke ya mongodi, mme e ngolwa ho tloha hodimo bohareng ba leqephe ho ya letsohong le letona;
- E ngolwa ka mokgwa wa boloko, mme e qetella ka letsatsi/mohla, ho tlole mola pele ho letsatsi;
- Ho tlole mola e be ho ngolwa tumediso ka lehlakoreng le letshehadi.
- Tumediso ebe ya setswalle ho nto tlole mola;
- Seratswana sa selelekela se ba sekgutshwane, mme se omela ditaba feela;
- Mmele wa lengolo o ahwe ka diratswana tse seng kae, mme ke mona moo mongodi a nontshang ditaba tsa hae teng;
- Qetelo ke e kgutshwane e phethelang ditaba. Ha ho hlokehe sefane/fane.
- **Dikahare tse ka lebellwang:**
 - ho thoholetsa, ho rorisa ngwana rangwane ka ho pasa Dipalo le Saense ka dinaledi;
 - ho mo lakaletsa katleho le mahlohonolo.

[25]

2.4 TEKOLOKAKARETSO

- Ena ke tema e kang kgutsufatso, mme e hlahisa maikutlo a akaretsang a motho ka seo a se badileng kapa a se lekotseng;
- E hlahisa ntlhakemo ya mongodi, tse ntle kapa tse mpe;
- E sebedisa puo e utullang maikutlo ka tshwanelo;
- Qetellong ho hlahiswa maikutlo a ahlolang;
- **Dikahare tse lebelletsweng di ka kenyetleisa tse latelang:**
 - lebitso la buka le la mongodi;
 - selelekela se sekgutshwane;
 - dikahare ka bonono le bokgeleke ha kgutshwane;
 - a totobatse thuto ya bohlokwa eo a e fumaneng.

2.5 PUO

- Puo ke tema e reretsweng ho mamelwa mohla monene ke letshwele la batho;
- E ka nna ya ba le motlae kapa qotso e tla hokahana le puo;
- Mohlahlobuwa a hlophise le ho latellisa dintlha ka boqhetseke hore puo e phalle.
- **Dikahare tse ka lebellwang:**
 - sebui se itsebise, se lebohe le ho fumantshwa monyetla wa ho etsa puo;
 - ho utlwahale sepheo sa ho fana ka puo;
 - mantswe a keletso le a kgothatso ho barutwana ba sa pasang;
 - a fetiswe ka bokgeleke le kameho ya maikutlo.

[25]

2.6 LENGOLO LA SEMMUSO

- Aterese ya mongodi e tloha bohareng e ya letsohong le letona, ho tlole mola ho ngolwe mola;
- Aterese ya moamohedi e qale ka boemo ba ya ngollwang jk Mosuwehlooho, mme yona e ka lehlakoreng le letshehadi;
- Tumediso ke ya semmuso, e ngolwa e le, Monghadi/Mofumahadi/Mofumahatsana;
- Sehlooho sa ditaba se ngolwe ka mongolo o moholo kapa se sehellwe;
- Ditaba di tobe ho hlaba Mosuwehlooho malotsana ka botlokotsebe bo etsahalang sekolong yena a sa elellwe;
- Qetello ke ya semmuso, e nang le lebitso le fane di latelwe ke sikinetjhara.

[25]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B (25 x 2): 50
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: 100

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO – SESOTHO PUO YA LAPENG [MATSHWAO A 25]

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehlang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO Tshekatsheko ya sehlooho le mehopolu Tlhophiso ya mehopolu Kelohlolo ya maikemisetso, baamohedi ba ditaba, le maemo MATSHWAO A 15	13–15 - Nehelano e babatsehlang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang - Mehopolu e matla e butswitseng - Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong - Mehopolu le dikahare ke tse momahaneng - Dintlha tsohle di tshhetsa sehlooho mme di hlalositse ka botebo - Sebopeho ke se nepahetseng	10–12 - Nehelano e ntle haholo e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e kgere e tsepame sehloohong - Mehopolu le dikahare ke tse momahaneng, tse hlalositse ka botebo, mme dintlha di tshhetsa sehlooho - Sebopeho ke se loketseng se nang le diposo tse mmalwa	7–9 - Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema - Nehelano ha e a tsepama sehloohong ka ho phethahala ho na le ho kgera ho itseng - Mehopolu le dikahare di na le momahano e amohelhang - Ke dintlha tse itseng feela tse tshhetsang sehlooho - Ka kakaretso sebopeho ke se loketseng empa se nang le diposo tse itseng	4–6 - Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema - Nehelano e na le tsepamo e itseng feela sehloohong empa e a kgera - Mehopolu le dikahare ha se ka mehla di momahaneng - Sehlooho se tshhetswa ke dintlha tse itseng feela - Sebopeho se fofo feela, mme se na le bohlotso bo boholo	0–3 - Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema - moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo - Mehopolu le dikahare ha di na momahano - Ke dintlha tse mmalwa haholo tse tshhetsang sehlooho - Ha ho na boiteko bo entsweng ho sebedisa sebopeho se nepahetseng
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele, maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo. Tshebediso ya puo, tlwaelo ya tshbediso ya puo, kgetho ya mantsewe, matshwao a ho bala le mopeleto MATSHWAO A 10	9–10 - Sehalo, rejistara, setaele, le tlolontswe di loketse ka ho fetisisa maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Tshbediso ya puo e nepahetse e bile e bopehile hantle - Nehelano ha e na diposo	7–8 - Sehalo, rejistara setaele, le tlolontswe di loketse ka ho fetisisa maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Ka kakaretso tshbediso ya puo ke e nepahetseng e bileng e bopehile hantle - Tshbediso ya tlolontswe e ntle haholo - Nehelano boholo ha e na diposo	5–6 - Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Nehelano e na le diposo tse itseng tsa tshbediso ya puo - Tshbediso ya tlolontswe ke e lekaneng - Diposo ha se tse nyotobetsang moelelo	3–4 - Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe ha di a lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hantle - Tshbediso ya puo e fosahetse e bile e tletse diposo tse ngata - Tshbediso e seng kae ya tlolontswe - Moelelo o nyotobetse	0–2 - Sehalo, rejistara, setaele le tlolontswe ha di dumellane le maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo - Nehelano e tletse diposo e dubakane - Tlollontswe ha e dumellane le maemo - Moelelo o nyotobetse haholo
MATSHWAO	20–25	15–19	10–14	5–9	0–4

**KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE
 SENOTLOLO SA HO TSHWAYA:
 SEKALA SA HO TSHWAYA DITEMA TSA KGOKAHANO
 MATSHWAO: [25]**

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare le Moralo ke Sebopoho Puo, Setaele le Tokiso ya diphoso	15	DMS =
	10	PST =
Matshwao ohle	25	

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka dihlooho tse PEDI karolong ena.
- Karolo e nngwe le e nngwe e na le ruburiki ya yona.
- Sebedisa diruburiki tseo o di fuweng ho tshwaya tema e nngwe le e nngwe.
- Ha mohlahlobuwa a tswile lekoteng nehelanong etsa tsena tse latelang:
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao bakeng sa dikahare ho ya ka kgato ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a tshebediso ya puo ho fella kगतong ya pele feela.
 - Mohlahlobuwa a abelwe matshwao a sebopoho ho fella kगतong ya pele feela.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Ho sehellwe lentswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko ka tshebediso ya matshwao a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswa a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arolwa;
- -,+ bakeng sa ho kopanya mantswa a arotsweng empa a ngolwa a kopane;
- **Mn** bakeng sa mongolo (Orthography) o fosahetseng;
- **Mp** bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- **Mt** bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswa letshwao moo le sa hlokeheng teng;
- **P** bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng / e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
- ^ bakeng sa lentswe kapa karolwana ya lentswe le / e siilweng pakeng tsa mantswa a mang.
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha.